

MRF 2023.214

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 31. juli 2023, j.nr. 22/03096

Ophævet og hjemvist miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a til udvidelse af svinebrug, da godkendelsen var meddelt på vilkår om implementering af nødvendige miljøteknologier til reduktion af hhv. ammoniak- og lugtemissioner, men uden stillingtagen til, hvilke miljøteknologier der skulle anvendes.

Guldborgsund Kommune meddelte i februar 2022 miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2, til udvidelse af et svinebrug i Stubbe-købing. Svinebrugets hidtidige drift var baseret på en produktionstilladelse fra 2013, der var meddelt efter dagældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelses § 19 f til en årlig produktion på 8.545 slagtesvin. Efter miljøgodkendelsen af 17. februar 2022 overgik svinebruget til ny regulering efter stipladsmodellen. Udvidelsen af svinebruget omfattede opførelse af ny slagtesvinestald på 2.578 m² med et produktionsareal på 2.180 m² samt en ny teltoverdækket gyllebeholder på 4.100 m³. Godkendelsen omfattede desuden renovation af gamle anlæg samt to eksisterende gylleholdere. Herefter ville det samlede produktionsareal udgøre 2.843 m² med kapacitet til flere end 2.000 stipladser til fedesvin, hvormed der var tale om et husdyrbrug omfattet af IE-direktivet. Miljøgodkendelsen var meddelt på vilkår om, at godkendelsen ikke måtte ibrugtages, før der var søgt om og opnået miljøgodkendelse til hhv. den nødvendige lugt- og ammoniakreducerende teknologi, da der på ansøgningstidspunktet endnu ikke var taget stilling til, hvilken teknologi der skulle anvendes. Kommunen konkluderede i miljørapporten, at der kunne meddeles miljøgodkendelse til ændring af bedriften, uden at det ville medføre væsentlige påvirkninger på miljøet eller omboende. Afgørelsen blev påklaget af omboende, der navnlig gjorde gældende, at der var meddelt miljøgodkendelse på trods af manglende beskrivelse af valget af teknologi til nedbringelse af lugt- og ammoniakemission, hvormed svinebruget efter klagers opfattelse ikke måtte ibrugtages, før der

var sket afklaring og godkendelse heraf, hvilket tillige krævede en ny høringsrunde. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) fandt alene anledning til at behandle klagepunktet om betydningen af ansøgers manglende valg af ammoniak- og lugtreducerende teknologier. Nævnet bemærkede indledningsvist, at kommunen ikke kan godkende etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 16 a, hvis husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, som ikke kan imødegås med vilkår jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24, stk. 1. Indvirkningen vil altid anses for væsentlig, såfremt beskyttelsesniveauet for hhv. ammoniak og lugtemission ikke kan overholdes. Herefter konstaterede nævnet, at der var meddelt miljøgodkendelse på vilkår om implementering af miljøteknologi, der skulle reducere ammoniak- og lugtemissioner, men at ansøger ikke havde taget stilling til, hvilke teknologier der konkret skulle anvendes. Nævnet bemærkede, at der ikke kan ske fradrag af en effekt ved beregningen af hhv. ammoniak- og lugtemission, såfremt der ikke er valgt en konkret miljøteknologi. På denne baggrund fandt nævnet, at kommunen ikke kunne meddele godkendelse til det ansøgte projekt, da det på det foreliggende grundlag ikke var muligt at sikre, at husdyrbruget ikke ville indebære en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til kravet om ammoniakreduktion ved anvendelse af BAT, idet kommunen ikke kunne fastsætte de nødvendige vilkår om indretning og drift. Herefter ophævede nævnet afgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Kommentar: Afgørelsen illustrerer, at en miljøgodkendelse nødvendigvis må indebære en konkret stillingtagen til, hvilken miljøteknologi der anvendes for at begrænse miljøgener. Da der i denne sag var tale om et IE-husdyrbrug, skal vilkårsfastsættelsen i godkendelse tillige opfylde kravene i IE-direktivet og i VVM-direktivets art. 8a, uanset at disse direktiver er søgt implementeret i husdyrbruglovens såkaldt integrerede godkendelsesordning.

Ophævelse og hjemvisning i sag om miljøgodkendelse til udvidelse af et svinebrug i Guldborgsund Kommune

22/03096

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2, jf. § 76, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Guldborgsund Kommunes afgørelse af 17. februar 2022 om miljøgodkendelse til udvidelse af et svinebrug på [A1], 4850 Stubbekøbing, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 15. marts 2022 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af en omboende (klager).

Klager har efterfølgende den 29. marts 2022 og den 3. april 2022 fremsendt supplerende bemærkninger til klagen.

Klager har anført, at klager er uforstående over for, at Guldborgsund Kommune har meddelt miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på trods af, at der mangler en beskrivelse af valget af teknologi til at nedbringe lugt- og ammoniakemissionen. Det er klagers opfattelse, at valg af teknologi er centralt for den endelige godkendelse, og staldanlægget bør derfor ikke tages i brug, førend dette er afklaret og godkendt af myndighederne, herunder efter en ny høringsrunde. Klager undrer sig særligt over, at det i godkendelsen anføres, at lugtkravene er overholdt ved hjælp af lugtbegrænsende teknologier, når der ikke er taget stilling til sådanne teknologier.

Klager har desuden anført, at den ansøgte udvidelse vil bringe husdyrbruget for tæt på de omkringliggende beboelser og vil påvirke omgivelserne negativt. Udvidelsen vil således medføre forøgede gener i form af lugt fra både staldanlæg og gyllebeholdere, ligesom anlæggene vil skæmme landskabet og ødelægge naturen. Herudover vil udvidelsen medføre forøgede støjgener og øget transport på de meget smalle veje i området. Det er klagers opfattelse, at kommunen i sin vurdering af projektets påvirkning på omgivelserne ikke har

taget tilstrækkeligt hensyn til den store kulturhistoriske værdi, som et nærtliggende mose- og skovområde har. Området indeholder et vikingeskibsværft og en vikingeborg, og er fredet med mulighed for naturgenopretning og naturpleje. Hertil kommer, at kommunen ikke har taget hensyn til, at et stort område er planlagt til skovrejsning.

Endeligt har klager anført en række betragtninger om, at udbringning af gylle medfører tab af miljøskadelige stoffer til skade for det omkringliggende vandmiljø. Hertil kommer en række betragtninger om ansøgers manglende overholdelse af tidligere stillede vilkår og forudsætninger samt at den eksisterende produktion på husdyrbruget i en længere årrække har været generende for de omkringboende, herunder som følge af lugtgener, dumpning af døde dyr ved vejkanten uden overdækning, udbringning af gylle på urimelige tidspunkter og uanset vindretning, samt støj- og lysgener ved afhentning af slagtesvin længe før normal arbejdsdags begyndelse.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Guldborgsund Kommune har den 17. februar 2022 med hjemmel i husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2, meddelt miljøgodkendelse til udvidelse af et svinebrug på [A1], 4850 Stubbekøbing.

Det fremgår af miljøgodkendelsen, at husdyrbrugets nudrift er baseret på en produktionstilladelse af 14. januar 2013 meddelt med hjemmel i den dagældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelses § 19 f til en årlig produktion af 8.545 slagtesvin (30-102 kg).[4]

Den nu meddelte miljøgodkendelse indebærer, at husdyrbruget overgår til ny regulering efter produktionsareal (stipladsmodellen), og omfatter opførelse af en ny slagtesvinestald på 2.578 m² med et produktionsareal på 2.180 m² samt en ny teltoverdækket gyllebeholder på 4.100 m³. Desuden renoveres gulvet i en eksisterende slagtesvinestald fra drænet gulv + spalter (33 % / 67 %) til 25-49 % fast gulv. Endeligt tages en ældre staldlænge ud af drift. Godkendelsen omfatter herudover to eksisterende gyllebeholdere på henholdsvis 2.200 m³ og 2.370 m³. Med udvidelsen bliver husdyrbrugets samlede produktionsareal 2.843 m².

På husdyrbruget vil der efter udvidelsen være flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg), hvorfor der er tale om et IE-husdyrbrug.

Miljøgodkendelsen indeholder følgende vilkår om lugt- og ammoniakreducerende teknologier:

"29. Miljøgodkendelsen må ikke tages i brug før det er oplyst præcis hvilke teknologier, der benyttes til at opnår 25 % lugtreduktion og 32 % reduktion af ammoniakemissionen i den nye stald, og der er opnået miljøgodkendelse til teknologierne."

Om Guldborgsund Kommunes vurdering af det ansøgte fremgår følgende af miljøgodkendelsens afsnit 3.4.2 i forhold til lugtemissionen fra husdyrbruget:

"Den beregnede geneafstand til nærmeste nabo er på 231 m, mens den vægtede gennemsnitstand er på 231 m. At den beregnede geneafstand og den vægtede gennemsnitsafstand begge er på 231, og genekriteriet dermed netop er overholdt,

skyldes indførslen af lugtreducerende teknologi i den nye stald. Det er således i ansøgningen anført at der indføres teknologi, der reducerer lugten fra den nye stald med 25 %.

På ansøgningstidspunktet er der ikke taget stilling til hvilken teknologi, der ønskes anvendt. Der er således sat vilkår om at denne miljøgodkendelsen ikke må tages i anvendelse før der er søgt om og opnået miljøgodkendelse af teknologier, der kan medfører reduktion af lugten fra den nye stald med minimum 25 %."

Om ammoniakemissionen fra husdyrbruget fremgår herudover følgende af miljøgodkendelsens afsnit 3.6.1:

"Den faktiske ammoniakemission fra det ansøgte anlæg er beregnet til 4.748 kg NH₃-N pr. år, og er dermed lavere end BAT-niveauet. Krav til overholdelse af BAT i relation til ammoniak er dermed overholdt.

Ammoniakemissionsniveauet er overholdt ved anvendelse af de angivne staldsystemer, dyretyper, m² produktionsareal/overfladeareal på gødningslagrene, teltoverdækning af den nye gyllebeholder, samt indførelse af ammoniakreducerende teknologi i den nye stald, som reducerer ammoniakemissionen med 32 %.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi, som er vurderet opnåeligt ved BAT, er der stillet vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives som ansøgt. Da der endnu ikke er valgt konkret teknologi til reduktion af ammoniakemissionen er der sat vilkår om at godkendelsen ikke må tages i brug før der er søgt om og opnået godkendelse til den nødvendige teknologi til ammoniakreduktion i den nye stald."

Guldborgsund Kommune har i miljøgodkendelsen konkluderet følgende:

"Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra bedriftens anlæg. Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte ændring/udvidelse af bedriften, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

Ansøger har dog ikke redegjort for bedriftens valg af virkemidler til begrænsning af skadelige miljøpåvirkninger i form af lugt og ammoniak. Denne miljøgodkendelse kan derfor ikke tages i brug før der er valgt teknologier og der dermed er muligt at fastsætte konkrete vilkår for teknologierne og foretage samlet vurdering af om bedriften lever op til BAT."

Det fremgår af det ansøgningsskema, som ansøger har udarbejdet i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk, at det i beregningerne er lagt til grund, at der implementeres miljøteknologi, der reducerer lugtemissionen fra husdyrbruget med 25 % og ammoniakemissionen fra husdyrbruget med 32 %.

2.2 Guldborgsund Kommunes bemærkninger til klagen

Guldborgsund Kommune har den 16. og 31. marts 2022 til klagen bl.a. bemærket, at der er meddelt en atypisk miljøgodkendelse, hvor ansøger har anmodet om at få godkendelsen med henblik på at få finansieringen på plads, før der er valgt de nødvendige miljøteknologier til at nedbringe husdyrbrugets ammoniak- og lugtmission. Godkendelsen må derfor ikke tages i brug, før der er søgt og opnået godkendelse til de nødvendige teknologier.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag alene fundet anledning til at behandle klagepunktet om betydningen af ansøgers manglende valg af ammoniak- og lugtreducerende teknologier (afsnit 3.2).

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Husdyrbruget er lovligt etableret før den 1. august 2017, og er ikke omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i 2007-husdyrbrugloven.[5]

Det ansøgte er omfattet af godkendelsespligt efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2, idet produktionsarealet er på mere end 100 m² og har flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg), jf. § 10, stk. 1, i lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og en række andre love, som ændret ved lov nr. 497 af 22. maj 2018 om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Ifølge husdyrbruglovens § 27 skal en godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a indeholde vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v., medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af lovens § 34 a. Hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

De nærmere regler om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.[6]

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 1, at kommunalbestyrelsen på baggrund af en ansøgning om godkendelse skal beregne ammoniakemissionen fra husdyrbruget for alle staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg (stald og lager). Effekten af anvendt miljøteknologi, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, fradrages ved

beregningen. Effekten af teknologi, som ikke er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, kan kun fradrages, hvis kommunalbestyrelsen samtidig fastsætter vilkår efter § 41, stk. 1, nr. 3, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 5.

Kommunalbestyrelsen skal desuden i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 1, beregne lugtemissionen fra husdyrbruget for alle staldafsnit. Effekten af anvendt miljøteknologi, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, fradrages ved beregningen. Effekten af teknologi, som ikke er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, kan kun fradrages, hvis kommunalbestyrelsen samtidig fastsætter vilkår efter § 41, stk. 1, nr. 4, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 4.

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24, stk. 1, at kommunalbestyrelsen ikke kan godkende etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 16 a, hvis husdyrbruget med det ansøgte kan indebære væsentlig virkning på miljøet, som ikke kan imødegås med vilkår, jf. § 41, jf. §§ 39 og 40. Virkningen anses i alle tilfælde for væsentlig, hvis beskyttelsesniveauet for ammoniak, jf. §§ 25-30 og bilag 3, pkt. A, eller beskyttelsesniveauet for lugt, jf. §§ 31-33 og bilag 3, pkt. B, ikke kan overholdes, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24, stk. 2.

Ved godkendelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) (den maksimale emission), jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, stk. 1.

Kommunalbestyrelsen skal i miljøgodkendelsen fastsætte de vilkår, der sikrer, at husdyrbruget med det ansøgte ikke vil have væsentlig virkning på miljøet, og som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41, stk. 1, jf. husdyrbruglovens § 27.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet konstaterer, at det i den påklagede miljøgodkendelse og det ansøgningsmateriale, der er indsendt, er forudsat, at der på husdyrbruget implementeres miljøteknologi, der reducerer lugtemissionen fra husdyrbruget med 25 % og ammoniakemissionen med 32 %, men at ansøger ikke har valgt hvilken eller hvilke miljøteknologi(er), der konkret ønskes implementeret.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at der ikke kan ske fradrag af en effekt ved beregningen af henholdsvis ammoniak- og lugtemissionen fra husdyrbruget, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 5, og § 22, stk. 4, såfremt der ikke er valgt en konkret miljøteknologi, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, eller der i miljøgodkendelsen er fastsat vilkår i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41, stk. 1, nr. 3 og nr. 4.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder herefter, at Guldborgsund Kommune ikke kan meddele godkendelse til det ansøgte projekt, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24, stk. 1, jf. stk. 2. Nævnet har i vurderingen lagt vægt på, at ansøger ikke har valgt en konkret miljøteknologi, og at husdyrbruget ikke kan overholde beskyttelsesniveauet for lugt og ammoniak, herunder kravet om reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), hvis ikke lugt- og ammoniakemissionen reduceres. Det er dermed ikke muligt for kommunen på det foreliggende grundlag at sikre, at husdyrbruget med det ansøgte ikke vil indebære væsentlig virkning på miljøet. Kommunen kan således ikke i godkendelsen fastsætte de nødvendige vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder

om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget skal foretage for egen regning, samt vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), i overensstemmelse med husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41 og husdyrbruglovens § 27.

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver på den baggrund Guldborgsund Kommunes afgørelse af 17. februar 2022, og hjemviser sagen til fornyet behandling. Kommunen skal i forbindelse med den fornyede behandling af sagen sikre, at husdyrbruget med det ansøgte projekt overholder beskyttelsesniveauet for ammoniak og lugt, og at der i godkendelsen fastsættes tilstrækkelige og konkrete vilkår om husdyrbrugets indretning og drift til sikring heraf, herunder relevante egenkontrolvilkår. Nævnet bemærker i den forbindelse, at det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, jf. bilag 1, hvilke oplysninger en ansøgning om miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a skal indeholde.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Guldborgsund Kommunes afgørelse af 17. februar 2022 om miljøgodkendelse til udvidelse af et svinebrug på [A1], 4850 Stubbekøbing, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

[5] Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

[6] Bekendtgørelse nr. 443 af 26. april 2023 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Sag:

22/03096

Dato:

31. juli 2023.

Emner:

Husdyrbrugloven ...

